

Architektonické a urbanistické dědictví ČR

Ochrana a regenerace kulturních hodnot v území

Období předrománské a románské

▶ Velká Morava

- ▶ Valy u Mikulčic
- ▶ Staré město u Uherského Hradiště
- ▶ Pohansko na Břeclavsku
- ▶ Rajhrad

▶ Děvín, Nitra

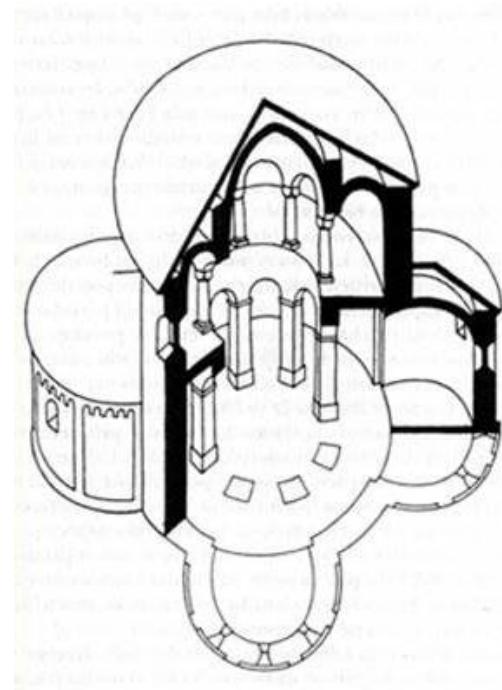
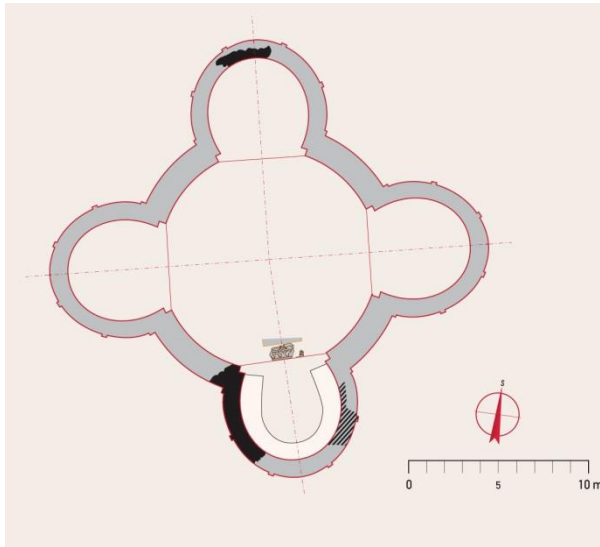
▶ 2. pol. 9. stol.

▶ Dvouapsidová rotunda – Mikulčice

Praha

- ▶ Pražský hrad
 - ▶ rotunda sv.Víta z roku 921
 - ▶ 2. 1/3 12. stol. opevnění

Románské stavby

- ▶ Jednoduchost, strohost
 - ▶ Krychle, kvádr, válec, jehlan
 - ▶ Řádkové zdivo spárované maltou
 - ▶ Ploché stropy
 - ▶ později klenby
 - ▶ klenebné pasy
 - ▶ křížová klenba bez žeber
 - ▶ Bohatě zdobené portály
-
- ▶ Kněžiště kostela kláštera v Oseku, Kladrubech
 - ▶ Rotunda sv. Kateřiny ve Znojmě
 - ▶ Rotunda sv. Jiří na Řípu, sv. Martina na Vyšehradě

Románské stavby

- ▶ **Přemyslovský palác v Olomouci**

- ▶ Biskupský palác

- ▶ 1141

- ▶ **Juditin most**

- ▶ 2. pol. 12. stol.

- ▶ Dokončen 1169

- ▶ 514 m x 7m, 20 pilířů

- ▶ **Hrad Přimda**

- ▶ poč. 12. stol.

Románské stavby v Evropě

▶ Francie

- ▶ Kostel Saint Front v Périgeux

▶ Porýní

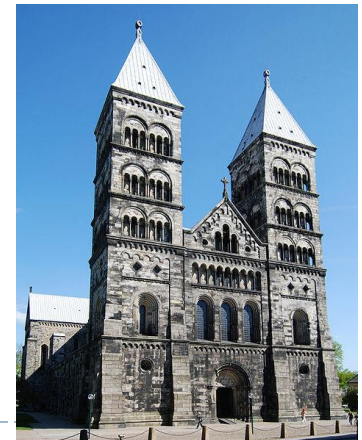
- ▶ Katedrály ve Špýru, Trevíru, Kolíně nad Rýnem
- ▶ Chrám sv. Michala v Hildesheimu
- ▶ Klášter Hirsau
- ▶ Císařská kaple Cáchy

▶ Itálie

- ▶ Benátky – San Marko, Florencie – San Miniato

▶ Švédsko

- ▶ Dóm - Lund

Gotika

- ▶ Od 10. stol.
- ▶ Klášter Cluny v Burgundsku
- ▶ 12. - 16. stol.

- ▶ Lomený oblouk
- ▶ Křížové klenby, klenební žebra
- ▶ Hradní architektura

Raná přemyslovská gotika

- ▶ 1230 -1290
- ▶ Klášterní kostel v Teplé
- ▶ Porta Coeli – Předklášteří

- ▶ Zvíkov
- ▶ Bezděz

- ▶ Cisterciáci
 - ▶ Zlatá Koruna, Vyšší Brod, Plasy, Zbraslav, Sedlec

Klášter v Teplé

- ▶ 1193
- ▶ Hroznata Tepelský
- ▶ Románsko – gotický kostel „Zvěstování Páně“
 - ▶ Kvalita opracování zdiva
 - ▶ Zdobnost
 - ▶ Síňové trojlodí (bavorský vliv)
 - ▶ Žebrové klenby
 - ▶ Válcové přípory

Vrcholná lucemburská gotika

- ▶ 1290 – 1450
- ▶ katedrála sv. Víta
 - ▶ Základní kámen 1344
 - ▶ Matyáš z Arrasu
 - ▶ Od 1356 Petr Parlér
 - ▶ Karlův most
 - ▶ Kostel Panny Marie před Týnem
- ▶ Klášter Emauzy, Betlémská kaple, Karolinum, Staroměstská radnice
- ▶ Nové Město
- ▶ Tábor (1420)

Pozdní jagelonská gotika

- ▶ 1450 – 1529
- ▶ Vladislavský sál
 - ▶ Benedikt Ried
 - ▶ 62 x 16 x 13 m

Gotika v Evropě

- ▶ **Francie**
 - ▶ Katedrály Notre-Dame Paříž, Chartres
 - ▶ Hrady Pierrefonds, Chateauneuf
 - ▶ Město Carcassonne
- ▶ **Anglie**
 - ▶ Canterbury, Lincoln, Salisbury
- ▶ **Benelux**
 - ▶ Bruggy, Brusel, Utrecht, Antverpy
- ▶ **Itálie**
 - ▶ Milánský dóm
- ▶ **Německo**
 - ▶ Pětilodní dóm v Kolíně nad Rýnem

Renaissance

- ▶ Návrat k antice
- ▶ Itálie, počátek 15. stol.
- ▶ Vrchol v 16. stol.

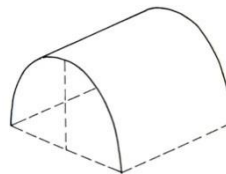
- ▶ V českých zemích od r. 1490

- ▶ Základní forma – palác
- ▶ Sloupy, polosloupy, pilastry, vodorovné římsy, kladí
- ▶ Rustikální fasády, arkády

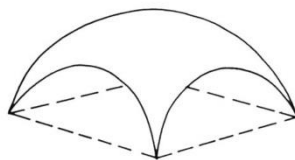

Klenby

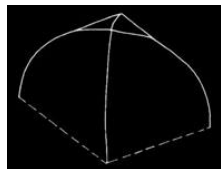
- ▶ Valená klenba s lunetami

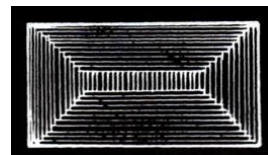
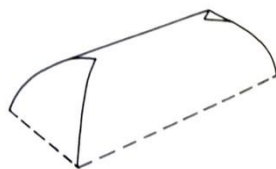
- ▶ Česká placka

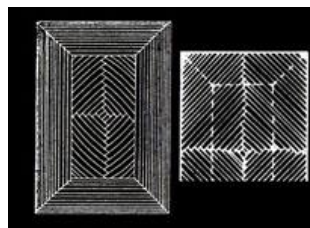
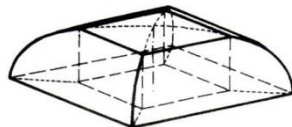
- ▶ Klášterní

- ▶ Necková

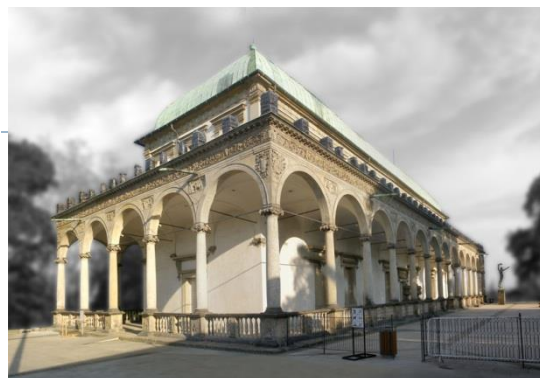

- ▶ Zrcadlová

České země

- ▶ Klasickou stavbou
 - ▶ Zámek
- ▶ 1535 – 1620
- ▶ Letohrádek královny Anny (1538 - 1563)
 - ▶ Paolo della Stella
 - ▶ Bonifác Wolmuth
- ▶ Zámky
 - ▶ Moravský Krumlov
 - ▶ Litomyšl
 - ▶ Nelahozeves
 - ▶ Bučovice
- ▶ Štuková výzdoba, sgrafito

Renesanční přestavby

▶ Hrady

- ▶ Bechyně, Benešov nad Ploučnicí, Horšovský Týn, Kaceřov, Náměšť nad Oslavou

▶ Města

- ▶ Plzeň, České Budějovice, Tábor, Český Krumlov, Telč, Slavonice

Renesance v Evropě

▶ Raná renesance

▶ Brunelleschi

- ▶ Nalezinec – Florencie (1421), Kostel S. Lorenzo, kaple Pazziů u kostela S. Croce

▶ Santa Maria del Fiore

▶ Paláce

- ▶ Pitti Strozzi, Gondi

▶ Vrcholná renesance

▶ 1500 – 1540

- ▶ Bramante – S. Pietro in Montorio, Řím (Raffael Santi, Michelangelo Buonarotti)

▶ Pozdní renesance - G. B. Vignola, Andrea Palladio

Renesance v Evropě

▶ Francie

- ▶ Zámky na Loire - Blois, Chambord
- ▶ Louvre (Pierre Lescot, 1515 – 1578)

▶ Španělsko

- ▶ Královský palác
 - ▶ Alhambra, Granada
 - ▶ Palác Filipa II. – Excorial (1560 – 1581)
- ▶ Klášter sv. Vavřince

▶ Radnice

- ▶ Antverpy, Brémy
-

Období baroka

- ▶ **Dynamický barok**
 - ▶ Michelangelo
- ▶ **Klasicizující forma**
 - ▶ Vignola, Palladio
- ▶ **Regionálně specifické prvky**
- ▶ **V českých zemích po roce 1620 – protireformace, rekatolizace**
- ▶ **Raná fáze - 1595 – 1675(95)**
- ▶ **Vrcholná fáze - 1695 - 1740**
 - ▶ Kryštof Dienzenhofer
 - ▶ J. B. Santini
- ▶ **Pozdní barok - 1740 - 1780**

Praha

▶ Sídlo Rudolfa II.

- ▶ Vlašská kaple
 - ▶ Kostel panny Marie Vítězné
 - ▶ Matyášova brána na Pražském hradě
 - ▶ Valdštejnský palác
 - ▶ Kolovratský palác (G. D. Orsi, 1669)
 - ▶ Černínský palác (1664-1684)
-
- ▶ Jezuitské koleje
 - ▶ Přestavba Klementina – kostel sv. Salvátora (Orsi, Luragho)
 - ▶ Lorety
 - ▶ Poutní místa

Vrcholné období

▶ Kryštof Dienzenhofer

- ▶ Kostel sv. Mikuláše, Malá Strana
- ▶ Kostel sv. Kláry, Cheb
- ▶ Kostel a klášter, Obořiště

▶ J. B. Santini (gotizující barok)

- ▶ Poutní kostel, Křtiny
- ▶ Poutní kostel. Sv. Jana Nepomuckého, Zelená Hora
- ▶ Kaple sv. Anny v Panenských Břežanech
- ▶ Klášter a kostel, Rajhrad
- ▶ Klášter a kostel, Kladruby

Vrcholné období

▶ Kilián Ignác Dienzenhofer

- ▶ Kostel sv. Mikuláše, Staroměstské náměstí (1732 – 1737)
- ▶ Palác
 - ▶ Sylva Tarrouca
 - ▶ Goltz-Kinských
- ▶ Návrh Pražské invalidovny (1731)

▶ Zámky

- ▶ Buchlovice (Baltazar Fontana, 1692)
 - ▶ Slavkov
 - ▶ Valtice (D. Martinelli, 1699)
 - ▶ Kuks (G. B. Alliprandi, 1707 – 1719)
 - ▶ Vranov nad Dyjí (Fischer z Erlachu)
-

Barok v Evropě

▶ Itálie (1580 – 1630)

- ▶ C. Maderna, Lorenzo Bernini, Francesco Borromini, G. Guarini
- ▶ Dostavba chrámu sv. Petra v Římě
- ▶ Kostel San Ivo della Sapienza, Řím
- ▶ Palác Carignano
- ▶ San Lorenzo, Turín

▶ Rakousko

- ▶ J. Fischer z Erlachu
 - ▶ Schoenbrunn
- ▶ Lucas von Hildebrandt
 - ▶ Belveder ve Vídni

Barok v Evropě

▶ Francie

- ▶ Klasicizující styl
- ▶ J. H. Mansart
- ▶ Zámek Versailles

▶ Rokoko

- ▶ Zámek Amalienburg
- ▶ Zámek Trója

19. stol.

▶ Klasicismus

- ▶ Konec 18. a počátek 19. století
- ▶ Praha
 - ▶ Průčelí Pražského hradu
 - ▶ Průčelí Strahovské knihovny
 - ▶ Stavovské divadlo
- ▶ Pevnosti
 - ▶ Josefov, Terezín
- ▶ Zámek Kačina, Veltrusy
- ▶ Lázeňská města
 - ▶ Františkovy Lázně, Mariánské Lázně, Teplice – kolonády
- ▶ Kleinův palác, Brno (Foerster, 1848)
- ▶ Nájemní domy

Klasicismus v Evropě

▶ Francie

- ▶ Chrám La Madeleine (1764 – 1842), Paříž
- ▶ St. Genevieve

▶ Rusko

- ▶ Petrohrad

▶ Německo

- ▶ Braniborská brána, Berlín

▶ Amerika

- ▶ Založení měst Washington (1791), Detroit (1807), New York (1811)

▶ Anglie

- ▶ Křišťálový palác, Londýn - železná konstrukce

19. stol.

- ▶ Neogotika
 - ▶ Sakrální stavby
- ▶ Neorenesance
 - ▶ Veřejné stavby, obytné stavby vily
 - ▶ Gottfried Semper
 - ▶ Divadla
 - Drážďany
 - Berlín, Burghtheater
- ▶ Neobaroko

Autoři 19. stol.

▶ Josef Mocker

- ▶ Dostavba katedrály sv.Víta
- ▶ Prašná brána
- ▶ Karlštejn
- ▶ Křivoklát Konopiště

▶ Josef Zítek

- ▶ Národní divadlo, Mlýnská kolonáda (Karlovy Vary), Rudolfinum,
- ▶ Národní muzeum (J. Schulz)

▶ Teophil Hansen

- ▶ Besední dům, nemocnice u sv.Anny, Pražákův palác

▶ Fellner a Heller

- ▶ Městské divadlo v Brně
-

20. století

- ▶ Secese
- ▶ Kubismus
 - ▶ Jan Kotěra
 - ▶ Národní dům v Prostějově
 - ▶ Muzeum Hradec Králové
- ▶ Funkcionalismus
 - ▶ Pol. 20. let 20. stol.

Funkcionalismus

- ▶ Účelný dispoziční návrh
 - ▶ Forma následuje funkci
- ▶ Provozní řešení
- ▶ Ocel, železobeton, sklo
- ▶ Plochá střecha
- ▶ Stěny bez dekoru

Funkcionalismus

▶ Praha

- ▶ Veletržní palác (Oldřich Tyl, Josef Fuchs, 1924-8)
- ▶ Obchodní dům Bat'a (Ludvík Kysela, 1925-8)
- ▶ Baba, Praha (Pavel Janák)
- ▶ Muellerova vila, Střešovice (Adolf Loos, Karel Lhota, 1930)
- ▶ Barrandov

▶ Zlín (F. L. Kafura, V. Karfík)

▶ Brno

- ▶ Hotel Avion (Bohuslav Fuchs)
 - ▶ Krematorium (Arnošt Wiesner)
 - ▶ Kavárna ERA (Josef Kranz)
 - ▶ Vila Tugendhat (L. Mies van der Rohe, 1928 - 30)
-

Počátky klášterních staveb

- ▶ Boleslav II (biskup Vojtěch, sestra Mlada)
- ▶ 976 benediktinský klášter sv. Jiří
- ▶ 993 benediktinský klášter Břevnov
 - ▶ 975-978 boje s Otou I.
 - ▶ Do roku 990 boje s Měškem I.
 - ▶ 995 Vyvraždění Slavníkovců

Hrady, opevnění měst

▶ Hrady

- ▶ 1135 přestavba Pražského hradu
 - ▶ Soběslav I. x Vladislav II.
 - ▶ Soběslav I. x Boleslav III. Křivoústý

▶ Města

- ▶ Tábor (1420)

20. století

- ▶ 1930 Chrysler Building (NY)
- ▶ 1931 Empire State Building (NY)
- ▶ 1933 Golden Gate (CA)
- ▶ 1934 Dům nad vodopádem (Pens)
 - ▶ Velká hospodářská krize
- ▶ 1971-5 Superdome
 - ▶ 1973 I. ropný šok
 - ▶ 1979 II. ropný šok

